

Information till mottagningar som bedriver läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende (LARO) och hur vården kan anpassas för att minska risken för smittspridning på grund av covid-19

Coronavirus som orsakar sjukdomen covid-19 sprider sig i landet. Personer med beroende måste betraktas som extra sårbara i detta sammanhang och för patienter i läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende (LARO) behöver speciella åtgärder vidtas för att begränsa smittspridning av covid-19 [1].

Målgruppen för LARO, personer med opioidberoende, riskerar särskilt att drabbas av covid-19 eftersom många har nedsatt immunsystem. De har ofta även andra kroniska sjukdomar, såsom luftvägs-, lever-, njur- eller hjärt-kärlsjukdomar som utgör en risk för att sjukdomen covid-19 får ett allvarligare förlopp [2]. Därför finns det behov av att överväga hur vård och behandling kan planeras och upprätthållas för denna målgrupp, samtidigt som smittorisken för covid-19 ska hanteras.

Vilken vård- och behandling som ska ges i en bestämd situation måste bestämmas utifrån en helhetsbedömning av patientens situation, sjukdomsläget, möjlighet till nytta av den tilltänkta behandlingen, alternativens för- och nackdelar och, om möjligt/lämpligt, patientens uppfattning.

I varje enskilt fall finns behov av att väga de olika riskerna mot varandra. Vissa stabila patienter kan exempelvis klara glesare besök för medicinutdelning, om de bedöms ha en lägre risk att återfalla. Från hälso- och sjukvårdens sida behöver bästa möjliga avvägning göras om vad som bedöms vara bäst ur patientsäkerhetssynpunkt.

Några faktorer att särskilt ta i beaktande för att minska smittspridning:

- Tydlig information om förändringar av mottagningens rutiner, och regelbunden kommunikation med patienterna kan minska antalet missade möten och risken för abstinens, återfall och överdosering.
- Information, utbildning och uppdatering om råd och stöd till patienterna om att använda tvål och vatten eller handsprit, stanna hemma vid symtom, och att undvika kontakt med riskgrupper. Hänvisa till 1177 för information, frågor och svar och att kontakta 1177 vid svårare symtom ex. andnöd.

- Hämtning av läkemedel kan glesas ur om det är möjligt för att undvika samling av flera patienter samtidigt. Öka hygienåtgärderna vid leverans-ställena. Minska antalet anhörigbesök.
- I enskilda fall kan det vara möjligt att införa färre möten och längre hämtningsintervall för patienter, där detta är medicinskt motiverat och inte utgör medicinsk risk.
- För patienter som inte är stabila i sin behandling och det är osäkert om de kan hantera läkemedel på egen hand kan längre hämtningsintervall innebära en medicinsk risk. Det gäller även patienter som på grund av kognitiva eller psykiatriska tillstånd, eller oförmåga inte kan hantera hemdoser på ett säkert sätt.
- Om en patient utvecklar symtom på covid-19 kan doseringen av de läkemedel som ges i LARO behöva justeras eftersom läkemedlen har effekter på andnings- och lungfunktion.
- Personer med opioidberoende och övrig psykiatrisk sjukdom, som smittats av covid-19, kan till följd av social distansering, karantän eller isolering uppleva ökad ångest, oro eller rädsla och kan behöva samtalskontakt.
- Personer med beroendesjukdomar som är i aktivt drogbruk och har samtidig psykiatrisk och somatisk samsjuklighet utgör en av de mer kritiska riskgrupperna för covid-19. I målgruppen finns personer med begränsade levnads-villkor, avsaknad av socialt skyddsnet, ex. hemlöshet och begränsad tillgång till hygieninfrastruktur vilket ökar risken för att smittas.
- I Socialstyrelsens nationella riktlinjer för stöd och behandling vid missbruk och beroende ges förskrivning av nässprayen naloxon högsta prioritet för att minska risker för narkotikarelaterad dödlighet. Informationsmaterial riktat till brukare och personal har också tagits fram och finns att beställa hos Socialstyrelsen. LARO-verksamheterna är av stor betydelse för att ge utbildning och förskrivning vad gäller naloxon.

Källor

1. Information fra SERAF omkring spesielle tiltak for sårbare grupper med ruslidelse i coronatider. Hämtad 2020-03-26 från <https://www.med.uio.no/klinmed/forskning/sentre/seraf/aktuelt/aktuelle-saker/2020/informasjon-seraf-koronoa.html>
2. The Substance Abuse and Mental Health Services Administration (SAMHSA). Hämtad 2020-03-26 från <https://www.samhsa.gov/coronavirus>

Andra källor

EMCDDA publishes update on the implications of COVID-19 for people who use drugs and for drug service providers. Hämtad 2020-03-26 från http://www.emcdda.europa.eu/news/2020/emcdda-publishes-update-on-the-implications-of-COVID-19-for-people-who-use-drugs-and-for-drug-service-providers_en